

แพทย์ศาสตร์จุฬาฯ ครบ 50 ปี ผลิตแพทย์มีคุณธรรม
คุณภาพเลิศล้ำ วิชาการนำหน้า
ร่วมมือสภากาชาดไทย รับใช้สังคม

หลักสูตรพัฒนาสู่ความเป็นเลิศแต่ไม่ทอดทิ้งสังคม

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ได้มีการปรับ-ปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาจากหลักสูตร ปี พ.ศ. 2501 ต่อมาอย่างไรไม่สามารถตรวจสอบได้ แต่พบอีกครั้งในหลักสูตรปีการศึกษา 2508 ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หลายประการคือ

1. หลักสูตร 4 ปี รวมชั่วโมงสอนห้องสิ้น 5,284 ชั่วโมง (เดิม 5,474 ชั่วโมง)

2. มีรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นจากเดิมห้องทางปรีคลินิก และคลินิก

ในการปรีคลินิกมีการสอน Correlation Anatomy และ Topographic Anatomy (กาย-วิภาคศาสตร์-เฉพาะแห่ง) Neuro-anatomy (วิชาระบบประสาท-กายวิภาคศาสตร์) วิชาสรีรวิทยาทางระบบประสาท วิชาสรีรเคมี (คงเป็นชื่อเคมีในปัจจุบัน) นิติเวชวิทยา

ส่วนในภาคคลินิกมีวิชาเวชศาสตร์ป้องกัน(พัฒนา จากวิชาการสาธารณสุข) วิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ และวิชาโรคจิตเพิ่มขึ้นในส่วนของวิชาอายุรศาสตร์

3. มีการแยกแผนกวันผิดชอบการเรียนการสอน เพิ่มขึ้นได้แก่ แผนกจุลชีววิทยา แยกออกจากแผนกพยาธิวิทยา แผนกศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกาย-ภาพบำบัด แยกออกจากแผนกศัลยศาสตร์

วิธีการสอบยังคงใช้ระบบคะแนนและเปอร์เซนต์ เป็นหลัก เช่น หลักสูตรดั้งเดิม และรับนักศึกษาปีละ ประมาณ 80 คน

ในขณะนั้น หลักสูตรแพทยศาสตร์ ของคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ในการปรับไปเป็นการเรียนแบบหน่วยกิต ซึ่งคำนวณเปรียบเทียบชั่วโมงเรียนรวมตลอดหลักสูตร 4 ปี เท่ากับ 291.6 หน่วยกิต แต่ยังใช้เป็น 3 ภาคการเรียน เช่นของจุฬาฯ และการสอบยังใช้เป็นคะแนนอยู่เช่นกัน ถึงแม้จะคำนวณเป็นหน่วยกิต

เมื่อคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้โอนย้ายสังกัดจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์มาขึ้น กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2510 นั้น ก็ยังคงใช้หลักสูตรเช่นเดิม และเรียนระบบคะแนน มีการ

ปูมแพทย์จุฬา 50 ปี นี้เป็นบทความที่ร่วบรวมเรียนถึงประวัติเหตุการณ์ ตลอดจนบุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิถีทางการของโรงเรียนแพทย์แห่งนี้ จนเจริญรุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน บทความอาจไม่ได้บันทึกไว้เรียงตามลำดับเหตุการณ์ หรือสมบูรณ์ครบถ้วน การกล่าวอ้างอิงถึงเฉพาะบางบุคคลก็มิได้หมายความว่า ทำนองผู้มีคุณบุคคลที่สำคัญ แต่เป็นการหยิบยกเพียงบางส่วนบางตอน ตามที่ผู้เรียนจะสนใจหยิบยกขึ้นมา เพื่อเป็นการระดูนเดือนให้ชาวแพทย์จุฬาฯ ได้รำลึกย้อนอดีต ในวาระที่คณะแพทยศาสตร์แห่งนี้ ได้ก่อตั้งมา 50 ปี ในปีพุทธศักราช 2540 นี้

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเล็กๆ น้อยๆ อีกหลายครั้ง
และมีการจัดตั้งภาควิชาต่างๆ เพิ่มเติมขึ้น

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เริ่มปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนมาเป็นระบบหน่วยกิต
ในปีการศึกษา 2514 ตามการจัดการศึกษาของ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวม ซึ่งได้ปรับมาใช้ระบบ
หน่วยกิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 ระบบการศึกษาแบบ
หน่วยกิตนี้กำหนดภาคการศึกษาเป็น 2 ภาคการศึกษา^{ภาคฤดูร้อน} ภาคต้นและภาคปลาย แต่อาจมี
ภาคฤดูร้อนเพิ่มได้ รายวิชาที่สอนแบบบรรยาย สัปดาห์
ละ 1 ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาคิดเป็น 1 หน่วยกิต
ส่วนรายวิชาที่เป็นปฏิบัติทดลอง อภิปราย ฝึกงาน คิด
2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็น 1 หน่วยกิต ผลการสอบวัดเป็น
ลำดับขั้น (grade) 5 ระดับคือ A, B, C, D และ F

ในช่วงก่อนจะปรับหลักสูตรปี 2515 นั้นมีเหตุการณ์ที่น่าจะบันทึกไว้คือ ในปีการศึกษา 2509 และ 2510 (ตรงกับช่วงแพทย์จุฬา รุ่น 22 และ 23 เริ่มเข้ามาศึกษา) มีคำริจัดตั้งโรงเรียนแพทย์ทหารขึ้น และได้รับนิสิต เข้ามาศึกษารุ่นละ 80 คน โดยเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่จุฬาฯ แต่ครรัณเมื่อรับนิสิตเข้ามา 2 รุ่น และรุ่นแรกต้องเขียนในชั้นปริคลินิก ตรงกับปีการศึกษา 2511 ซึ่งถือเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ของคณะแพทยศาสตร์ ก็ปรากฏว่าโรงเรียนแพทย์ทหารก็เป็นอันล้มเลิกไปจัดตั้งไม่ได้ ในชั้นแรกจะใช้วิธีสอบข้ามฟาก เป็นเครื่องตัดสินว่าถ้าใครสอบข้ามฟากในกลุ่ม 100 คน แรกไม่ได้ก็เป็นอันว่าไม่ได้เรียนแพทย์ให้เรียนวิทยาศาสตร์ต่อไป แต่เนื่องจากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของเมื่อนิสิตทำการสอบคัดเลือกเข้ามา นิสิตจึงไม่ยอมและเดินขบวนในที่สุดก็ต้องยอมให้นิสิตรวม 170 คน (นิสิตที่สอบเข้าจุฬาฯรวมกับนิสิตแพทย์ทหาร แต่มีสอบข้ามฟากไม่ผ่านบ้าง) ในปีการศึกษา 2511 กับจำนวน 182 คนในปีการศึกษา 2512 เข้ามาศึกษาต่อที่คณะแพทยศาสตร์พร้อมๆ กัน ก็ทำให้เกิดปัญหา ความยุ่งยาก ความ

ชลุกชลักษณ์ตามมา ด้วยจำนวนอาจารย์ สถานที่ มีได้ คระเตรียมไว้ล่วงหน้า คณะแพทยศาสตร์ได้ใช้วิธีแก้ปัญหาในการสอนชั้นปรัคตินิก โดยจัดสอนเป็น 2 รอบ รอบเช้าและรอบค่ำ เป็นเช่นนี้รวม 2 วัน อาจารย์ต่างก็เห็นด้วยอยู่ปีตามๆ กัน ส่วนเมื่อเข้าไปเรียนภาค คลินิกแล้ว ก็จะรายเพิ่มจำนวนนิสิตไปตามส่วน ไม่เป็นภาระมากเมื่อในช่วงปรัคตินิก บังพิตในช่วงนี้ สามารถเลือกว่าจะรับทุน รับบาลในขณะศึกษา (เสียค่าใช้จ่ายขณะเรียนน้อย) หรือไม่รับทุนก็ได้ (ถ้าไม่รับทุน ต้องเสียค่าใช้จ่ายคนละ 10,000-20,000 บาทต่อคน ต่อปีการศึกษา) ถ้ารับทุนหลังจากสำเร็จแล้วต้องปฏิบัติงานชดใช้ทุน เป็นเวลา 2 ปี โดยไม่นับเวลาที่เป็นแพทย์ฝึกหัด

หลักสูตรปี พ.ศ. 2514 นั้น มีลักษณะเป็น 2-2-2 คือเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่คณะวิทยาศาสตร์ 2 ปี เรียนที่คณะแพทยศาสตร์ในภาคปฐมคลินิก และภาคคลินิกภาคละ 2 ปี หลังจากนั้นบัณฑิตทุกคนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะแพทย์ฝึกหัด (Intern) อีก 1 ปี ในสถาบันที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโดยแพทยสภา ซึ่งก็มีโรงพยาบาลต่างๆ อีกหลายโรงพยาบาล นอกเหนือจากโรงเรียนแพทย์ เช่น โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าฯ โรงพยาบาลสมเด็จ ณ ศรีราช (ปัจจุบัน คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราช) โรงพยาบาลของกรรมการแพทย์ ทั้งนี้โรงเรียนแพทย์จะรับแพทย์ฝึกหัดได้ประมาณ 60% ของจำนวนที่สามารถให้การศึกษาตามหลักสูตรแพทยศาสตร์บัณฑิต นิสิตแพทย์ตั้งแต่ช่วงปีการศึกษา 2514 เป็นต้นมาถูกผูกมัดให้ทำสัญญาปฏิบัติงานชดใช้ทุนหลังสำเร็จการศึกษาและผ่านการประเมิน ในฐานะแพทย์ฝึกหัดแล้วเป็นเวลา 2 ปี บัณฑิตแพทย์ในยุคนี้จะได้รับปริญญา 2 ใบ คือ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์การแพทย์) เมื่อสำเร็จชั้นปีที่ 4 (คิดคะแนน 4 ปีแรก) และปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต

เมื่อสำเร็จชั้นปีที่ 6 (คิดคะแนน 2 ปีสุดท้าย)

จนถึงปี พ.ศ. 2522 หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตก็มีการปรับเปลี่ยนอีกรั้ง ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลสำคัญ คือ ความขาดแคลนแพทย์ รัฐบาลต้องการแก้ไขให้มีแพทย์ไปทำงานมากขึ้น ทำให้แพทย์สภากาชาดไทย ระบบแพทย์ฝึกหัด เพื่อให้ได้แพทย์ออกไปปฏิบัติงาน ขาดใช้ทุนเร็วขึ้นและนานขึ้น คือ 3 ปี หลังสำเร็จการศึกษา เมื่อระยะเวลาการเป็นแพทย์ฝึกหัดถูกตัดถอนลง แต่ คณะกรรมการตั้งห้ามให้การศึกษาอยู่นั้นยังเห็น ความจำเป็นของการปฏิบัติงานในฐานะแพทย์ฝึกหัด เนื่องจากเป็นช่วงที่ได้ฝึกการดูแลรักษาโดยเฉพาะด้าน ปฏิบัติและทักษะอย่างมาก ทุกแห่งจึงจัดให้การศึกษาปี สุดท้ายมีลักษณะเหมือนการปฏิบัติงานของแพทย์ฝึกหัด เรียกว่าเป็นนิสิตแพทย์เวชปฏิบัติ (extern) หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตก็จึงต้องปรับเปลี่ยนจากระยะเวลา เดิมที่เคยใช้ 7 ปี (ศึกษา 6 ปี รวมกับ Intern 1 ปี) ถูกลดลงเหลือ 6 ปี และการเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นโดย เลือกใช้วิธีลดเวลาการศึกษาในชั้นวิทยาศาสตร์การแพทย์ (Premed) จาก 2 ปี เหลือ 1 ปี โดยให้เหตุผลที่ลด ระยะเวลาในช่วงนี้ว่าเป็นเพราะการศึกษานั้นปลายปลาย แข็งแกร่งขึ้นและนิสิตมีพื้นความรู้ดีขึ้นจึงกล้ายเป็นระบบ 1-2-3 (รวม extern 1 ปี) และบัณฑิตแพทย์จะได้รับ ปริญญาเพียงใบเดียว คือ ปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต การจัดการเรียนการสอนเป็น subject-based education เน้นความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และแสดงออก อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการส่วงหาความรู้ พัฒนาลักษณะนิสัย ให้รู้ ความสามารถในการทำงาน ร่วมกัน ความรับผิดชอบต่อสังคม และประพฤติปฏิบัติ ตามหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

ความゴ Lodawon เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรก็เกิดขึ้น ด้วยจะมีนิสิตต่างชั้นปีขึ้นมาเรียนใน วิชาเดียวกันและชั้นการศึกษาเดียวกัน 2 รุ่นในช่วงสาม กี่ว่า คือ นิสิตแพทย์จุฬาฯ รุ่น 34 ชั้นปีที่ 3 ซึ่งใช้

หลักสูตรเดิมจะเขียนเป็นนิสิตแพทย์ จุฬาฯ รุ่น 35 ชั้นปีที่ 2 ที่เขียนหลักสูตรใหม่ก็จะเขียนเป็น นิสิตนิกด้วย จากปริมาณนิสิตที่เพิ่มขึ้นเท่าตัวเป็น ประมาณ 200 คน มากกับนิสิตแพทย์ตามโครงการส่ง เสิร์ฟการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท อีก 2 รุ่นรวม 21 คน เป็น 218 คน ทำให้การศึกษา 2523 เป็นปีที่ อาจารย์ของภาควิชาการวิภาคศาสตร์ สุริวิทยา ชีวเคมี เทคนิคเคมีอยู่เป็นสาหัส และปีการศึกษา 2524 อาจารย์ ของภาควิชาพยาธิวิทยา ปราศิริวิทยา จุลชีววิทยา เกสัช วิทยา ตกที่นั่งเดียวกัน คือ สอนและคุมปฏิบัติการ สำหรับนิสิต 218 คน จากเดิมประมาณ 100-110 คน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ก่อการ ไปด้วยดี ถึงแม้ว่า ทรัพยากรและสื่อในการศึกษาจะลดปริมาณไปบ้าง เช่น นิสิต 4 คนเคยใช้อาจารย์ใหญ่ 1 ท่านในการศึกษา ชำแหละศพเพิ่มเป็น 6 คนต่อโถะ ซึ่งก็ต้องเพิ่มจำนวน อาจารย์ใหญ่จาก 25 ท่านเป็น 40 ท่านในปีหน้าหรือการ ทดลองปฏิบัติการอื่นๆ แต่คุณภาพและมาตรฐานของ บัณฑิตแพทย์ในสองรุ่นนั้น ก็มีได้ลดหย่อนลงเลย นับ เป็นความภาคภูมิใจยิ่งอันหนึ่งของบรรดาอาจารย์ทั้งหลาย ความโกลาหลเกิดขึ้นกับภาคคลินิกด้วย เนื่อง เพราะใน บางภาควิชา มีระบบการหมุนเวียนช้อนกันระหว่างปี 5, 6 ดังนั้นในปีการศึกษา 2525 ในภาควิชาหลัก เช่น สูติ- นรีเวช ศัลยศาสตร์ ก็มีนิสิตขึ้นปฏิบัติงานทั้งรุ่น 33, 34, 35 เรียกได้ว่า อบอุ่นอย่างมากที่เดียว

ปีการศึกษา 2537 ก็มีการปรับปรุงหลักสูตร ใหม่อีกรั้ง โดยเห็นว่าจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ใน การสร้างคุณลักษณะที่ดีของบัณฑิตแพทย์ 8 ประการ อันได้แก่

คุณลักษณะในข้อที่ 1. คือ การรู้จักคิดวิเคราะห์และ พิจารณาได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดและการมีความกล้า ที่จะแสดงความคิดของตนเองนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่าง ยิ่งในสังคมปัจจุบันและอนาคต เพราะสังคมใน

อนาคตจะมีลักษณะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การดำเนินงานต่างๆ ทั้งในหน่วยงานของตนเองและสังคมทั่วไปก็ต้องการบุคคลที่กล้าคิดกล้าตัดสินใจ และเมื่อตัดสินใจแล้วก็ต้องกล้าที่จะแสดงออกซึ่งความคิดของตนและพร้อมที่จะรับผิดชอบ

คุณลักษณะในข้อที่ 2. คือ การมุ่งมั่น อุทิศตนและแสวงหาความร่วมมือกับคนอื่นงานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ หมายความว่า บันทึกควรต้องมีความมานะ มุ่งมั่น อุทิศตนรับผิดชอบงานที่ทำอยู่ให้สำเร็จได้ไม่ใช่จับจด ทำอะไรในนิดหน่อยแล้วก็เลิกไปผู้ใช้บันทึกต้องการคุณลักษณะข้อนี้มากในขณะเดียวกันบันทึกของจุฬาฯ ก็ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ เพราะในสังคมปัจจุบันการทำงานที่มีคุณภาพสูงคนเดียวอาจทำให้สำเร็จได้ยาก

คุณลักษณะในข้อที่ 3. เป็นความจำเป็นของสังคม บันทึกเกิด เดิบໂໂและใช้ริชิตในสังคมไทย บันทึก จึงต้องรู้ต้องเข้าใจปัญหาของสังคมไทยและมีความสำนึกร่วมกันที่จะแก้ไขและพัฒนาสังคมไทย บันทึกมีพื้นฐานความสนใจในทางสังคมสูงอยู่แล้ว บันทึก จึงควรเข้าใจเพิ่มขึ้นว่าการทำงานเพื่oSังคมนั้น ไม่ใช่เพื่อแยกสังคมกับตัวเองออกจากกัน แต่การทำงานเพื่oSังคมก็เพื่อตัวเองในระยะยาวนั่นเอง

คุณลักษณะในข้อที่ 4. นั้น นี้ให้เห็นว่าบันทึกย่อมถูกหล่อเลี้ยงและสร้างขึ้นในสภาพพัฒนาการของตน เองซึ่งเป็นสมือนสายเลือดของตน บันทึกจึงควรรู้ความหมาย คุณค่า และรู้จักอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ตนเอง doğอยู่ เมื่อรู้ความหมายและคุณค่าและความภูมิใจก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย ความพยายามที่จะรักษาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นก็เกิดขึ้นได้

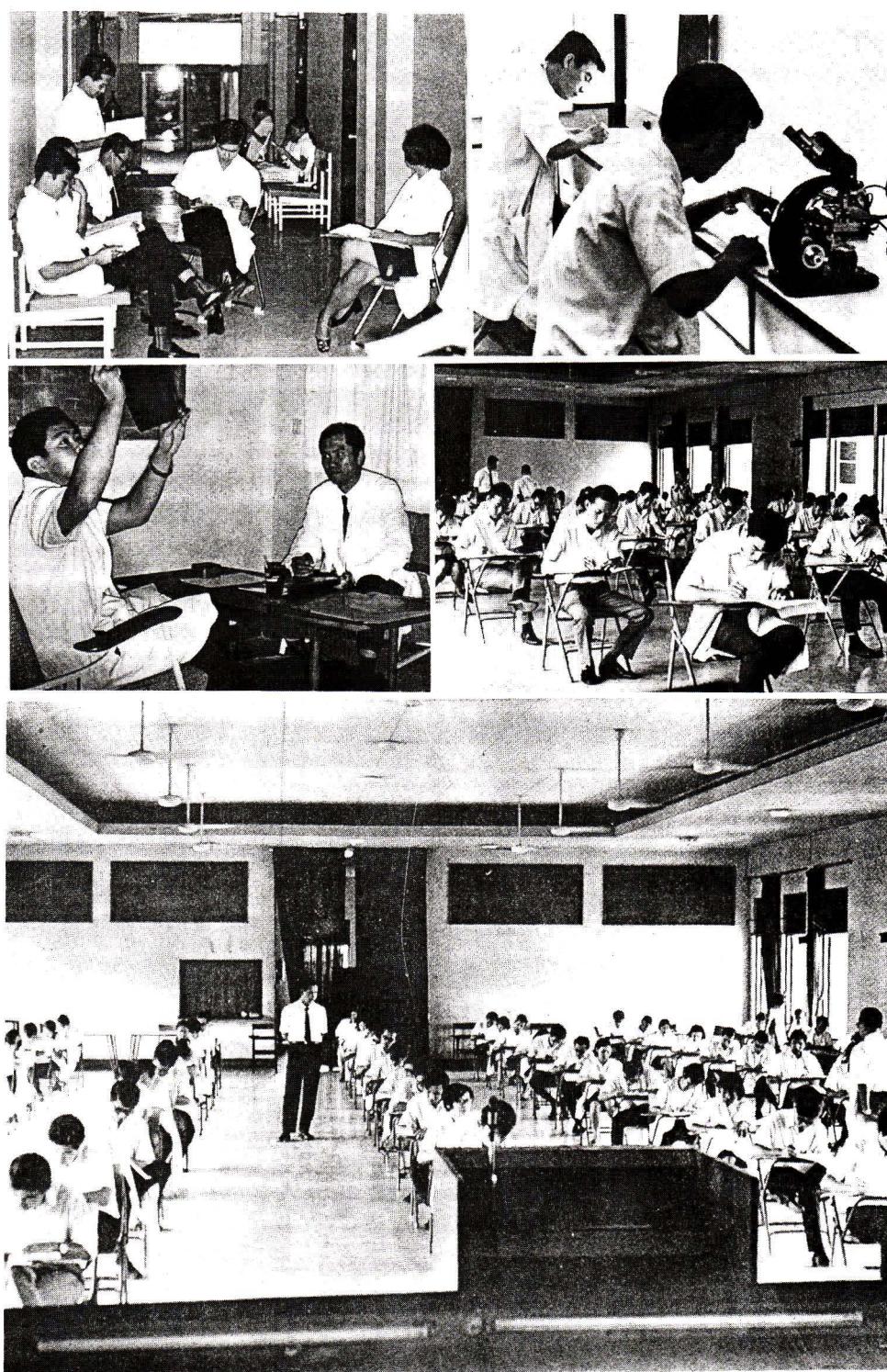
คุณลักษณะในข้อที่ 5 และ 6. ได้แก่ น้ำใจลับคีบยังกัน และเสริมสึ่งกันและกัน บันทึกของจุฬาฯ ได้วัน การยอมรับโดยทั่วไปว่าในเรื่องวิชาการแล้วดีเด่น แต่ที่ยังมีจุดอ่อนอยู่คือภาคปฏิบัติหรือนำไปใช้ จึงควรเน้นพื้นฐานความรู้ให้แน่นอยู่ต่อไปและเพิ่ม คุณสมบัติการประยุกต์ให้เข้มแข็งขึ้น การที่บันทึก จะนำไปประยุกต์ใช้ได้ดีนั้น บันทึกต้องได้รับการศึกษาในสถาบันอย่างดีแล้วจะต้องไฟหาราชวัต อย่างแท้จริงอยู่เสมอด้วย

คุณลักษณะในข้อที่ 7. การปฏิบัติตามจรรยาบรรณ จะทำให้บันทึกไม่เป็นผู้เอาเปรียบหลง และเห็นแก่ตัว เพราะจรรยาบรรณจะควบคุมการปฏิบัติทั้งให้มีศีลธรรมและคุณธรรมพร้อมกันไปด้วยเสมอส่วน

คุณลักษณะข้อสุดท้าย บันทึกต้องแสดงถึงความเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมมาดี คือ “ไม่เห็นแก่ตัว และเกลียดกลัวความชื้นอย่างจริงจัง รวมทั้งมีความละอายใจที่จะทำตัวผิดไปจากสิ่งที่ถูกต้อง”

การจัดการเรียนการสอนได้จัดให้มีการศึกษา ทั่วไปเพื่อให้บันทึกรู้ภัยในสาขาต่างๆ นอกเหนือไปจาก วิชาทางการแพทย์ และจัดให้มีเวชศาสตร์ชุมชนเพิ่ม มากขึ้น การเรียนภาคคลินิกก็จัดหมุนเวียนไปตาม โรงพยาบาลที่ได้มาตรฐานอีกด้วย นอกเหนือจากศึกษาใน คณะแพทยศาสตร์และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เช่น ทางศัลยศาสตร์จัดหมุนเวียนที่โรงพยาบาลรามคำแหง และโรงพยาบาล Dagorn ลักษณะการจัดการเรียนการสอน คงเหมือนหลักสูตรปี 2522

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตฉบับล่าสุด เป็นฉบับที่ปรับปรุงใหม่ และเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2537 จนถึงปัจจุบัน มีรายละเอียดที่สามารถหาอ่านได้ในตอนต่อไป

ภาพที่ 1,2 นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ระหว่างการสอบไล่ ทั้งสอบทฤษฎี ปฏิบัติการ (แล็บกริง) และสัมภาษณ์

หมายเหตุ

จุฬาลงกรณ์เวชสารยินดีต้อนรับทุกความเพื่อตีพิมพ์ในครอัมป์พิเศษ “ปูมแพทย์จุฬา 50 ปี” ซึ่งจะมีอยู่ตลอดระยะเวลาในวารสาร จุฬาลงกรณ์เวชสาร ประจำปี 2539 และ 2540 โดยจะขอถือเป็นโอกาสอันดีในการร่วมเฉลิมฉลอง 50 ปี แห่งการก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนึ่งข้อเท็จจริงในบทความหากำท่านผู้อ่านท่านใดเห็นว่าคลาดเคลื่อน ขอความกรุณาแจ้งมายังบรรณาธิการ เพื่อจะได้ตรวจสอบและเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงต่อไปในอนาคต